

Posudek rigorózní práce na téma „Národní modely postihu zločinů podle mezinárodního práva“ předložené Helenou Blechovou

Již úvodem lze konstatovat, že předložený elaborát svým rozsahem (106 stran) a především způsobem zpracování splňuje požadavky kladené na rigorózní práci. Autorka zvolila aktuální téma soudních mechanismů postihu zločinů podle mezinárodního práva s hlavním důrazem na národní judiciální i kvazijudiciální mechanismy. Autorka příslušné mechanismy zkoumá v širším kontextu relevantních institutů mezinárodního práva (mezinárodněprávní odpovědnost) a s důrazem na vývoj a současný stav mezinárodních soudních mechanismů určených k postihu zločinů podle mezinárodního práva.

Systémovému přístupu odpovídá struktura práce. Autorka ji člení do čtyř kapitol a závěru. V první vymezuje pojem zločin podle mezinárodního práva, druhá kapitola je věnovaná vývoji a současnému stavu mezinárodních soudních mechanismů určených k trestnímu postihu zločinů podle mezinárodního práva. Třetí kapitola se zabývá problematikou smíšených trestních tribunálů, podává jejich srovnání s mezinárodními a národními orgány. Čtvrtá kapitola, v níž lze spatřovat těžiště práce, je věnovaná problematice trestního postihu zločinů podle mezinárodního práva před vnitrostátními soudy. Autorka se zde nejprve vyrovnává s povinností států stíhat zločiny podle mezinárodního práva, jejíž existenci zkoumá ve světle smluvní i obyčejové normativity, a to se zahrnutím mezinárodní úpravy ochrany lidských práva. Pozornost je též věnovaná praxi států i názorům nauky. Oprávněně je do této kapitoly zahrnut i výklad koncepce univerzální jurisdikce a jako test case může sloužit relevantní právní úprava v Belgii a Německu. V další části této kapitoly autorka zkoumá alternativní mechanismy postihu zločinů podle mezinárodního práva a uvádí jako modelový postup činnost tzv. „truth commissions“, dále civilní procesy uplatňované v USA, imigrační opatření a lustrace. Konečně se autorka věnuje i problematice amnestií v mezinárodním právu s ohledem na jejich časté použití ve vztahu ke zločinům podle mezinárodního práva. Závěr práce shrnuje poznatky získané rozбором příslušné problematiky s využitím dílčích závěrů, jimiž autorka opatřila jednotlivé kapitoly.

Metoda zpracování je adekvátní tématu i zvolené koncepci. Autorka využila jak primární prameny – k ocenění je zejména autorčino důsledné zkoumání obyčejové i smluvní normativity – tak i prameny sekundární. Práce je opřena o názory nauky domácích i zahraničních internacionalistů. Užitečná je i konfrontace nauky s relevantní praxí států.

Práce je vybavená pečlivě zpracovaným poznámkovým aparátem a kvalifikovaným seznamem literatury. Je napsaná odborným jazykem na potřebné literární úrovni.

V práci mne zaujalo autorčino tvrzení, že v kontextu pravidel *ius cogens*, na jejichž postihu má zájem mezinárodní společenství jako celek, je přiznána jednotlivci dílčí mezinárodněprávní subjektivita v podobě individuální trestní odpovědnosti (str. 9). Pokud autorka opírá tuto tezi o nauku, pak je třeba uvést, že tento výklad má i své oponenty. Rovněž z dalšího autorčina výkladu nevyplývá, zda praxe států i judiciálních orgánů potvrzují způsobilost jednotlivce jako nositele, byť v omezené míře, mezinárodněprávní způsobilosti k právům a právním úkonům a co autorka míní slovy, že porušení kogentních norem vyvolává přímou trestní odpovědnost pachatele podle mezinárodního práva. Jaká je pak primární povinnost státu v případě zločinů podle mezinárodního práva jichž se dopustila osoba v postavení orgánu státu? K této otázce by se autorka mohla vyjádřit v ústní obhajobě.

Předložená práce splňuje požadavky kladené na rigorózní práci a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 16. května 2006

---

doc. dr. Stanislava Hýbnerová
oponentka